

HRVATSKA RIEČ

Pređatna cena: na godinu K 12. — Za 6 god. K 6. — Za Šibenik na godinu donanjenjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 uviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 16 para peti redak ili po pogodbi. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Hrvatski sabor u Zadru.

Sjednica 6. listopada 1910.
Predsjednik dr. Ivčević otvara sjednicu u 10 sati. Prisutno je u svem 26 zastupnika.
Vladu zastupaju: namjestnik Nardelli, namjestnik podpredsjednik Tončić i namj. savjetnik Golf.

Predsjednik pozivlje zastupnike Skurića i Kunjašića da vode privremeno zapisnik. Zatim pozivlje novozabranog zast. Skurića, da položi obećanje vjernosti Nj. Vel. Kralju.
Zastupnik Skurić: Obećajem — kralju hrvatskome.

Predsjednik: Dodatci su suvišni. — Pozivlje za tim tajnika Kunjašića da čita prispjele podneske.

Tajnik čita podnesak zastupnika Ribičića, kojim javlja da obzirom na svoje privatne i stalne okolnosti polaže mandat zastupnika na pokrajinskom saboru.

Zast. Radić priobčuje, da se obzirom na svoje zdravlje odriče časti prisjednika na zemaljskom odboru.

Predsjednik javlja, da će odreku Ribičića saobčiti vladi za dalnje nadležno uređivanje, a da će izbor prisjednika, mjesto g. Radića staviti na dnevni red u jednoj od nastajnih sjednica.

Namjestnik Nardelli priobčuje saboru, da će vladu u saborskom zasjedanju zastupati uz njega namj. podpr. Tončić i namj. savjetnik Golf, a u škol. pitanju i dvorski savjetnik bar. Maročić.

Čitaju se u sabor prispjele molbenice; upućuju se molbeničkom odboru.

Upute prikazuje: Biankini glede reciprociteta zagrebačkog sveučilišta, otvorenja paralelke u I.-vom razredu hrv. gimnazije u Zadru i o elementarnim nepogodama; Tresić zašto nije još sankcionirana zak. osnova o predjelnim putevima na Hvaru te o zabrani hrvatskog pjevanja u crkvi u Sućurju; Šimunčić, hoće li vlada doći u susret občini sinjskoj glede doprinosa za vojničtvo; Dr. Mladinov o pravu ribarenja seljana imotskoga kotara u jezeru Njugu na hercegovačkom teritoriju; nadalje dvie Kunjašić i dvie Szrenčić.

Predloge prikazuje Skurić, da vlada sastavi građevnu osnovu za izgradnju željeznice od cavtatske luke do grupe Gruž-Zelenika.

Predlog zast. dr. A. Dulibića i drugova. Neka visoki sabor izvoli zaključiti: Daje se namj. zemaljskom odboru, da pri uređivanju zajmova običnima iz raznih zemaljskih zaklada odustane od sad postojeće prakse, da se mjesto gotovine izručuju običnima obveznice zemaljskih zajmova; već da im opredijeljene zajmove izbroji u gotovom novcu.

Mladinov neka vlada odredi povišenje cijena duhanu; Mladinov: neka ravnateljstvo pošta i brozjava opozove naredbu, kojom je dokinut oprost poštarine običnima i seoskim častima u uređivanju dopisivanja.

Prezlazi se na dnevni red.
1. Saborskim tajnicima izabrani su, Bakotić, Bulat, Skurić, Lupis, Medini i Kunjašić. Zapisnik današnje sjednice vodit će Medini i Kunjašić.

2. Financijski odbor na predlog Simića sastojat će se od 7 mješte od 5 članova te su izabrani Radić, Drinković, Zilio, Čingrija, Bulat, Tresić i Kulišić.

3. Molbenički odbor također sastojat će se od 7 članova, te su izabrani: Biankini, Tresić, Kunjašić, Radimir, Mladinov, Kulišić i Krekić.

4. U odbor za pregledanje rada zemaljskog odbora izabrani su: Brajković, Kunjašić, Vuković, Bakotić, Matulina, Pini i Mihaljević.

- Prezlazi se na:
- 5. mirovinske učiteljske zaklade;
 - 6. zaklade iznemogli vojnici dalmatinski;
 - 7. zaklade za poljudijske poboljšice kralj. Dalmacije;
 - 8. mirovinske zaklade za občinske činovnike;
 - 9. oskudne zaklade;
 - 10. zemaljske poljudijske zaklade;
 - 11. zemaljske školske zaklade;
 - 12. raznih zemaljskih zakladina;
 - 13. zaklade „Občinski zajam kralj. Dalmacije“;
 - 14. zemaljske zaklade dalmatinske;
 - 15. zemljišno-vjersijskog zavoda kralj. Dalmacije;
 - 16. predračun zemaljske zaklade za god. 1910.

Predračuni za god. 1911.:
17. mirovinske učiteljske zaklade;
18. pokrajinske poljudijske zaklade;
19. zemaljske školske zaklade;
20. zemaljske zaklade dalmatinske.

Bivaju upućeni financijskom odboru.
Pri tački 20. zast. dr. Dulibić opaža, da mnogi izvještaji nisu bili štampani i porazdijeljeni među zastupnike, te pita g. predsjednika, hoće li što hitnije to odrediti, jer je inače nemoguće upoznati se s dotičnim predmetima.
Predsjednik veli, da je to već odredio.

Vlad. zak. osnova (točka 21.) glede načina, kako se imadu uknjižiti u zemljištnik prava vlastništva na stabla kao samostalne stvari, biva upućena upravno-gospodarstvenom odboru. Ovaj odbor biva na predlog izvjestitelja dr. Tommasea odmah izabran. Izabrani su: Trumbić, Tommaseo, Zaffron, Katnić, Szrenčić, Dulibić i Krekić.

Biva prihvaćen u 2. i 3. čitanju § 6 u obliku od vlade predloženom zakonske osnove, glede lječilišnog pravilnika za Dubrovnik. Taj § 6 sad glasi:

„Rok za podnešenje uloga na kotarsko poglavarstvo proti odmjerenju lječilišnih pristojbina može se u lječilišnom pravilniku ustanoviti sa 3 ili 8 dana; u lječilišnom pravilniku može se također odrediti, da su odluke kod poglavarstva o odmjerenju lječilišnih pristojbina konačne.“

Prihvaćen je i u drugom čitanju predlog glede posebne odredbine na korist omladna Škaljari. Zaključak glasi:

„Uoblašćuje se občina Kotorska, da pobire za 6 godina, počamši od 8. prosinca 1910. u korist omladna Škaljara otredbinu od 3 krune na svaki hektolitar osladjenih i neosladjenih i žeženih žesta, a od krune 2 na svaki hektolitar vina i piva, što se prodaje na malo u onom omladnu.“

Odobrena je u 2. i 3. čitanju osnova o ubrojenju 2 godina privremene učiteljske službe u mirovinu. Osnova u preinačenim §§ 39 i 40 glasi:

„§ 39. U mirovinu proračuniva plaća jest ona, što je učiteljska lica uživaju neposredno prije umirovljenja.“

Petogodišnje doplate i doplate za upravljanje, smatraju se kao česti godišnje plaće.

§ 40. Proračunivo vrijeme službe jest ono, sprovedeno kod koje javne škole po položenom izpitu osposobljena (§ 56 car. zakona od 14. svibnja 1869 d. z. l. broj 62) pridođatom 2 godina od vremena službe sprovedene u javnim pučkim školama prije položenja rečenog izpita.

Prekinuće službe ne prijeti proračunivost iste, ako samo bude dokazano, da nije poteklo iz krivice ili od djela dotičnog učiteljskog lica.“

Pri ovoj tački dnevnoga reda uzeto je rieč novozabrani zastupnik Skurić, koji je iztakao tužne prilike, u kojim se nalazi naše učiteljstvo; u ime kluba stranke prava izjavlja, da će pravaški zastupnici glasovati za osnovu, da se osujete nadopunjenim predlozim prihvate ove i ako sasvim neznatne poboljšice; ali da si pridržavaju tekom ovog zasjedanja iznici druge osnove i predloge u pogledu poboljšanja ekonomskih prilika učiteljstva, kao predlog o sniženju godina službe na 30, o uračunavanju privremene službe za petogodišnjice, o uračunavanju stanarine u mirovinu; o poboljšanju učiteljskih stanarina. Liepo zaključuje da su učitelji trpili, da trpe i da će nadalje trpiti za uzvišene ideale i ciljeve, ali upozoruje zastupstvo, da svaka na svijetu ima svoje granice.

Pri tački 25. prihvaćen je i u 2. čitanju predlog glede posebne odredbine na korist grada Dubrovnik. Zaključak glasi:

„Uoblašćena je občina Dubrovačka utjerivati odredbinu od jedne krune na svaku metričku centu groždja i masta, što se uvozi u grad Dubrovnik, predgrađa i Gruž, od kojeg nameta imade ostati prostro groždje u količini od 25 kilograma a to za 6 godina, počam od 1. siečnja 1912.“

Zakonska osnova o novom zajmu od milijun kruna za poljudijske poboljšice (tačka 26.), upućena je financijskom odboru.

Pri tački 27. sledi bez razprave ovjerovljenje mandata zastupnika dr. Bulata, birana u srezu velepreznika okružja splitskog.

Izvjestitelj dr. Katnić čita zatim izvješće zem. odbora glede izbora zastupnika Skurića u izborništvu seoskih občina Dubrovnik Cavtat, te predlaže, da se stvar izručiti ovjeroviteljnom odboru, koji bi se odmah imao izabrati. (točka 28.)

Zast. dr. Dulibić predlaže, da sabor odmah ovjerovi izbor zast. Skurića, pošto ne ima nikakva povoda, da se dangubi pretresanjem tog izbora u odboru, jer je Skurić bio izabran jedno glasno, nije dakle bilo protukandidata i jer se u izvješću iziće, da je izbor bio obavljen u redu i napokon jer kad bi prigovori podignuti proti tom izboru i b'li osnovani, rezultat izbora ostao bi isti, jer bi Skurić ostao vazda izabranim velikom većinom. Moli sabor, da odmah prizna g. Skurića zastupnikom.

Zast. Medini veli, da je bio podignut prigovor proti izboru ne u svrhu, da se uništi izbor, nego da se jednom ustanovi, da seoske občine Dubrovnik imadu pravo na 8 a ne na 6 biranih birača, kako to hoće politička vlast. S toga traži, da se stvar ustupi ovjeroviteljnom odboru.

Zast. dr. Dulibić drži, da zast. Medini ima pravo, što se tiče broja biranih birača, ali da je občina morala na vrijeme prvo izbora podignuti prigovor proti broju biranih birača određenom od političke vlasti; da svakako pri jednoglasnom izboru 2 birana birača ni malo ne odlučuju; da g. Medini može postignuti od njega iztaknutu svrhu na drugi način, biva podstreviši poseban shodan predlog; iziće sušivost predloga, da se stvar ustupi odboru, te ponovno traži, da sabor odmah ovjerovi mandat g. Skurića.

Zast. Tresić zagovara, da se odmah ovjerovi izbor, jer — suviše uputili na odbor; nek se, veli, prihvatiti izborna reforma i tada će svi ovi sporovi prestati.

Namj. podpredsjednik Tončić iziće, da je postupak političke vlasti sasvim korektan; dokazuje, da seoskim občinama Dubrovnik pripada samo 6 biranih birača, jer po izbornom redu treba uzeti u obzir broj domaćeg pučanstva, kako je učinila politička vlast.

Zast. Medini odgovara podpredsjedniku Tončiću i pozivlje se na uređovne statistične podatke. Izvjestitelj zem. odbora dr. Katnić ostaje pri svom predlogu.

Predsjednik stavlja na glasovanje najprije odgoditeljni predlog dr. Katnića, koji biva primljen su 24 glasova. Po tom predlog g. zastupnika dr. Dulibića pada.

Biva zatim odmah izabran ovjerovateljni odbor. Izabrani su: Trumbić, Tommaseo, Dulibić, Knežević, Radimir, Krekić, Medini.

Iza toga prelazi se na tačku 29 dnevnog reda o molbi občine Cavtatske za pokrajinski doprinos za gradnju željeznice od stanice do Cavtatske luke. U izvješću zem. odbora iziće se, da još nije sastavljena dotična osnova, te da je svakako molba preuranjena i da s druge strane država nije gradnju te željeznice učinila ovisnom od prinosa pokrajine i občine.

Zast. Biankini zagovara uređenje Cavtatske luke kao predmet za gradnju željeznice, i u tom smislu predlaže rezoluciju, koja bi prihvaćena.

Pri tački 32 primljen je i u 2. čitanju predlog zem. odbora, kojim je plata liečničkim pomoćnicima povišena na 2000 K godišnjih uz hranu i stan u bolnici. Predlog zast. dr. Dulibića, da se ovo pitanje ustupi financijskom odboru, bi odbijen.

Primljen je također konačno drugi predlog zem. odbora, da se kod šibenske bolnice ustanovi privremeno mjesto drugog primarnog liečnika za unutarnje i spolne bolesti i još jedno mjesto liečničak pomoćnika. Pri razpravi ovom predmetu zast. dr. Dulibić predlaže, da se stvar uputi financijskom odboru, da je bolje prouči. Taj je predlog odbijen.

Pri tački 35. prihvaćen je predlog zemal. odbora, da se Mari pok. Nike Bogdanovića, bolničara iz Šibenika, odredi mirovina od 30 K mjesečno.

Pošto bi riešena i zadnja tačka dnevnog reda (kupnja crkve Sv. Barbare u Trogiru) predsjednik zatvori sjednicu i javlja da će o nastajnoj pismeno obavijestiti zastupnike.

Na adresu demokratskog štopa.

Šibenik, 8. listopada.
„Sloboda“ se u zadnje doba nemilo razjunačila. Ovakle joj kuraža, ne znamo. Glavno je, da nam se prieti poput onog kukavog lisca, koji biel zub i reži, dok ga ne dohvati bič.

Splitski list se umišlja, kako je haranguom srušio Trumbića, Mihaljevića i slične, da će, vajan, i dra. Krstelja. Stoga, premda dr. Smodlaka vrlo dobro znađe, kakav je karakter u dra. Krstelja i koliko je on rodoljubljan, ponavlja staru svoju i omiljelu igru te mu lopovski napada na poštenje. Uprava dra. Krstelja bila je već jednom tužena zemaljskom odboru i namjensitvstvu; ali kada se provela iznenada revizija, izišla je uprava občine šibenske svjetla lica, a dokazalo se, da su oni koji su ju tužili, prosti lopov i ništarije. Onom je prigodom dr. Krstelj rekao prisjedniku zem. odbora, g. Radiću:

„Vi dolazite, kada su miši iz občine utekli i bili protjerani. Molim Vas, pregledajte stare uprave.“

G. Radić, ironičnim smiehom odvrat, da to ne može učiniti, a dr. Krstelj mu prihvat, da bi to bila dužnost zem. odbora, jer se radi o malverzacijama na štetu občine. Nego na to uho nije htio da čuje omladnik zem. odbora. Onda je dr. Krstelj bio vrlo mlad te ga se je neugodno dojmila bila revizija poštena rada. Danas se dr. Krstelj od srca smije, pak čeka vrela čela i drugu reviziju kroz kratko vrijeme sa strane ljudi njemu politički neprijateljski razpoloženih. I dru. Krstelj neće biti žao, što revizije ne postoje ni za Dubrovnik, ni za Split, ni za Zadar, nego, i to dva puta, za Šibenik. Tu su pogovče, tu su spisi. Utok je na zem. odboru i ovaj će da kaže svoju na osnovi dokaza, koji se sastaje u „govori se u gradu“, a do tada, kao pravnik, dr. Krstelj smatrač će utok jednim službenim spisom. Ispravaka ne će slati, jer se lažima nije još nitko udavio, premda je urednik „Slobode“ u jednom pismu pisao, da mu slobodno „ako dr. Krstelj drži, da je to potrebno“. Drugim riečima: što da se dr. Krstelj osvrće na ono, što piše kakva fikurka?! A kad smo na ovome, kazati ćemo, da je ispod svakog dostojanstva za poštena čovjeka osvrtni se na dopisnika iz Šibenika. Ovaj zasluzuje najviše šibicom po debelom, kad ne bi postojala pogibao, da se ne poderu gaće, za koje svak u Šibeniku zna, da ih sigurno nije od svoga kupio. Dr. Krstelj može svakom da dokaže u 10 časa, da je u javnom životu i za dobrotvorne svrhe potrošio preko K 100.000. On od občine nije primio nikada nikakve pristojbe, a putovao je za interese občine u Zadar, u Trst, u Beč, uvijek na svoje troškove. Nije kao tko drugi kao kvočka okupio okolo sebe braću i rodbinu, niti se je ikada pred ikim ponizio, da ih preporučiti, što u ostalom ni sami ne bi dopustili, jer vole tuđi gorki kruh poštenim radom, pa i ne pružalo im to uzdržavanje maitressa i automobila.

Nego, rukavica je opetovano bačena i mi je prisiljeni podizemo. Dr. Krstelj je načelnik te kao takav ne može da se poslužuje sredstvom, koji bi odgovarao njegovom temperamentu. U ostalom, on bi se time ponizio, a i njegova noga ne dopire do svakog klevetnika. Dakle, ove nas, vi ste nas izazvali: ne krivite nas, ako budemo postupali bez rukavica. Za danas neka dr. Smodlaka zna, da dr. Krstelj nije sin onoga žbira, koji je, da preskoči u austrijskoj službi starije drugove, uapsio i lužio rođenog oca; nije dr. Krstelj sin one majke, koja je po dućanima varala. Pok. otac i starica majka dra. Krstelja uputili su u svijet svoje sinove jednom samom preporukom: budite pošten! Poštenje je tradicionalno u kući dra. Krstelja, a da li je u kućama perjanica demokratske stranke, to ćemo vidjeti.

Ako želite adresu, imati ćete ju. Napred, razbojnici!

ŠIBENIK, 8. listopada.

Djelotvornost sabora. „Post tot discrimina rerum“, uskliknuo bi koji klasični filolog. Djelotvornost dalmatinskog sabora konačno je osigurana. I mi se nad tom činjenicom veselimo, u prvom redu, jer željni takvog sabora, koji će moći trsiti mnoga važna visuća pitanja,

a u drugu ruku, jer smo mi, kao pravaši, kao stranka izvježđeni iz ruku one egoistične većine takav sabor, u kojem će se većina, podučena nedavnom prošlosti, čuvati, da ne pravi nasilja nad drugim strankama i da sama, bez kontrole i bez kritike, ne upravlja po svom stranačkom čestu zemljom i njezinim financijama; veseli nas, da je zasluga pravaša, ako se sa naše zemlje uklonila sramota, da je jedan nezakoniti zastupnik ušao u sabor. Današnja većina sa svojom kapitulacijom, mogla se je uvjeriti, da su prošla ona blažena vremena, u kojima su oni radili, sve što im se prohtjelo. Oni su bili spremni staviti na kocku djelotvornost sabora i s njim skopčane velike interese zemlje, samo da im saborski klub broj jednog člana više. Ali mnijenje javnosti bilo je jače od njihovog egoizma. Sad imamo djelotvoran sabor, ali da ovaj u istinu djelotvoran bude, nužno je, da većina ima obzira prama onim potrebama zemlje, kojima su tumačem pravaši. To javnost i zemlja od nje očekuje.

„Moral“ nemoralnog lista. „Il Dalmata“, glasilo subvencija, trgovačkih komora i kancelarijskih patriota, posvećuje onom neznanom sukobu u Šibeniku, te i nama, čitav uvodni članak. Članokopisac „Dalmate“ mora da se je nalazio u času, kada su mu krvave halucinacije vrvile mozgom, te je pod dojmom istih napisao redke kravog.... sadržaja. Neće da zna, zadržarski list, e je onaj slučaj, samo slučaj i to običan, vrlo običan, [dapače i banalan. On neće da zna, kako onaj slučaj ne može da konkurira niti sa najmanjim od onih, koji su se na stotine i stotine u Zadru desili, a proti zadržarskim Hrvatima. „Dalmata“ kao da nije pročitao pomnijoo naš zadnji odgovor, te se kočepri nekim lažnim zgražanjem, koje nema u sebi nit teatralnosti.

U cirku su — još, još — mogao bi proći. No pošto mi nemamo nikakove volje ni namjere, da se sa ludostima i fantazijama izmordeno talijanskog glasila natežemo, to ćemo mu jednom za uvijek reći, da je smiešan, do smilovanja smiešan, kada sa uvodnikom hoće da uzveliča slučaj, kakav je on analogni, samo kad se desio u Zadru, krstio sa „uno scambio di innocenti scappacioni“. I onda ćemo mu još reći, da je bezobrazan, ciničan, bezističan, kada se on usudjuje ustajati proti tobožnjim napadajima. On koji je bio i jest odvjetnik prostih i niskih zadržarskih bandita, koji su ljude mrevarili i do samrtnih ih postelje dovodili. Takove novine, čija je jedina i najvažnija uloga: braniti zadržarske „crne bande“, ne imaju prava govoriti o snošljivosti, moralu i pravdi. U ustima njegovim svi su ti pojmovi prostituirani. O novinskom odgovoru još manje neka žude bijeli, jer baš uvodni članak, o kojem je govora, jest produkt delinkventna-ovinar.

Novi šibenski... trg. Šibenski građanin u „Slobodi“ jest čovku senzacionalnih otkrića. U našem građu pronašao je čak i — novi trg! U koliko mi znamo, na tom trgu od 14-28 m² nije se nitko u Šibeniku ničim obskrbljivao. A ako je, onda su jedino obitelji „Slobodnog“ dopisnika i njegovih bližih na njemu što kupovali, a u tom slučaju njihovom apetitu kilčemo: prosit!

No, da ne bi javnost mislila, e je „Slobodni“ dopisnik samo onako, bez vrhe, bubnuo onu glupost o trgu, koji da je prisvojio g. V. Kulčić, mi ćemo otkriti jednu malu tajnu. Pendulskoj obitelji i Pendulovim obožavateljima odavno je zapelo oko o onaj — recimo: pendulski — trg, jer su došli do zaključka, e je ono mjesto kao stvoreno za spomenik Velikom Pendulu u ime zahvalnosti za stečene zasluge na polju ekonomske i pravničke znanosti!

Samo da ne bi tako nasjeo lažni „Slobode“, koji velli, da dr. Krstelj za svoje kancelarijske stvari upotrebljava u uredovnim satovima jednog obč. činovnika, dakle na štetu uredovanja, konstatiram, da dr. Krstelj honorira onog činovnika, i to u vrhu, da jednog obitelji, koju je sada pritila tuga i obrivao silan trošak teškom bolešću jedne kćerke, prihvaću i pomoć. A ako je par puta došao i činovnik malko okasnio u ured, to on dnevno nadoknadije marljivom službom, koja se zna vrlo često preko uredovnih satova protegnuti i do posle ponoći.

Toliko do znanja onima, koji su mislili, da su nešto strašnoga pronašli.

Političke vesti.

Štaterski sabor zaključen. Kako smo već javili, Slovenci su u štaterskom saboru opet nastavili obstrukcijom. Zato je sabor zaključen, da nije gotovo ništa radio.

Trgovinski ugovor između monarhije i Srbije. Radi poteškoća koje se čine iz Pešte, neće moći stupiti u život novi austro-ugarski trgovinski ugovor prije no što bude primljen u parlamentima. Srbska je vlada odlučila, da se pitanje o novom trgovinskom ugovoru sa Austro-Ugarskom iznese već na prvom skupštinskim sjednicama.

Forgach intervenirao radi špijunske afeze. Austro-ugarski poslanik grof Forgach intervenirao je radi onih osoba, koje su u prošlo vrijeme upašene radi špijunaže, te su dotičnici pušteni na slobodu.

Sukob na srbskoj granici. Beogradska „Politika“ javlja, da su četiri austrijska oružnika zaposjela jedan otok u Drini. Četa od 20 srbskih vojnika pozvala ih je, da ostave to zemljište, no ovi ne samo da to ne učiniše, već su dapače na Srbe izpalili jednu salvu, pri čemu su ranili zapovjednika te čete. Srbi nisu na vatra odgovorili, jer zato nisu imali dozvole.

Razpust njemačkog državnog sabora? Iz Berlina se javlja, da će u najskorije vrijeme biti državni sabor razpušten. Socialni demokrati su već izdali proglas, u kojem pozivlju pristae, da se pripravljaju za izbore.

Nasilja Mladoturaka. Grčki biskup, kojega mladoturci upašile u Jenidže, te koji je imao biti stavljen pred ratni sud, ustrelilo se je sam u tami. Obsadno stanje proglašeno je još na nekim područjima.

Turski zajam. Javila se, da je francuski ministar vanjskih posala Pichon izvijestio turskog poslanika u Parizu, da je grupa Rouvier već zaključila dati Turskoj zatraženi državni zajam. Uvjeti za podjeljenje zajma jesu: da se od zajma 3 osmine upotrebe za željezničke nabave turske državne željeznice, koje se imadu naručiti u Francuzkoj i da Turska svoje pomorske potrebe povjeri francuzkim brodogradilištima. Turska se ima u roku od 8 dana izjaviti, da li na uvjete pristaje i podneti francuzkoj vladi predlog.

Prelom između Tomašića i koalicije.

Sw. Zagreb, 6. listopada. Sve su ovdješnje novine pune senzacionalnih naslova i članaka, kojima se hoće javnosti da dokaže, kao da je između koalicije, izborom u delegacije, nastao podpun prelom. Tko pozna sve skokove i kamaleonska maskiranja koalicije, teško se daje natjerati na vjerovanje, da bi ona zbilja bila voljna sa banom Tomašićem prekinuti svaku, osobito ako se uvaži njezin „slobodouidni respekt“ pred svakom vlasti, od koje su njadu nečemu....

No prepuštajući najbližoj budućnosti, da riješi ovo pitanje, iznieti ču vam zadnje dnevne dogodjaje.

Nakon osječčkog govora dra. Tomašića, dr. Pinterović — po pisanju „Nar. Obrane“ — poručio je preko nekolicine koalicionijih zastupnika kaponjama u Zagreb, da predsjedništvo koalicije s mjestu podje u bana i s njim povede razpravu o sporazumu. Ti posrednici dojavile predsjedništvu poruku, ali do danas se ništa ne zna, što je predsjedništvo koalicije na temelju te poruke poduzelo.

Bez komentara prelazim na drugi važni dogodjaj. U sriedu je bio izbor u delegaciju u Pešti. Pošto Hrvati imaju pravo na jednog delegata i jednog zamjenika iz velikaške kuće, i na tri delegata i jednog zamjenika iz zastupničke kuće, to je koalicija prije konferencije svoje, na kojoj je imala svoje kandidate imenovati, poslala k banu grofa Kulmera, da ga ovaj pita, koje bi članove koalicije ban želio imati u delegaciji. Ban je grofu Kulmeru odgovorio, da ne će imenovati osobe, jer da koalicija zna, koji su joj članovi sposobni za to. Upozorio je jedino Kulmera, da ne bi bilo shodno birati takove osobe, koje nisu dobro vidjene. Nakon tog odgovora koalicija je pristupila izboru delegata te je izabrala: iz velikaške kuće kao delegata grofa Kulmera, a zamjenika odjelnog predstojnika Chavarka; iz zastupničke kuće delegata Tuškana, Nikolića, V. Muaečevića, Babić-Gjalskoga, a zamjenikom dra. Kriškovića. U ponedjeljak večer delegati odoše u Peštu, da učestvuju izboru u zastupničkoj kući, dok su prije pravovremeno obavijestili o svojim kandidatima predsjednika narodne stranke magjarske, Percela.

U sriedu se je u Pešti izvršio izbor u delegacije. Koalicionaši su bili sigurni, da će Magjari glasovati za njihove predložene, jer je to bio stari parlamentarni običaj, da se biraju hrvatski izaslanici u delegacije sporazumom sa hrvatskim predstavništvom. Medjutim na svoje najveće začuđenje koalicionaši u Pešti dobiše glasovnice, na kojima su imena delegata Hrvata bila izmijenjena. „Svi prosjedi ne pomogoh te biše u delegacije izabran: iz donje kuće Šipuš, Pejačević, dr. Grahovac, Š. Popović, zamjenik V. Muaečević; iz velikaške kuće Kulmer, zamjenik Chavark.

Kasnije se je doznalo, da su to kandidati Tomašićevi. Tim je Tomašić mimoišao koaliciju, preko njezine volje i proti njezinim kandidatima dao izabrati svoje, a tim doista stvorio grad precedent. Koaliciono novništvo, sada kada mu u račun ide, puca u Tomašića državnim pravom, onim istim, kojemu su se izrugivali i

s njim se pravašima sprdali. I sada viču o prelomu, o borbi, o prevredama itd., iza kako su oni prvi bili, koji su današnji položaj prouzrokovali. Djela njihova osvjećuju se na njima!

Brzojavni pozdravi pravaškoj skupštini.

(Nartavak).

Biograd. (Zastupnik Prodan). Pozdravljam skupštinare, želeć da zaključci urode obilnim plodom. Bog i Hrvati! — Hrvatska Zora.

Imotski. (Zast. Prodan). Hrvatski pozdrav skupštinarima! — Hrvatsko Kolo.

Metković. (Predsjed. p. s.) Dobranje duhom prisustvujemo pravaškoj skupštini u radu za vjeru i narod! — Ružić Jure župnik, Brbnica Nikola glavar, Ivanović Nikola pristav, Ivanović Ivan, Andrija, Luka Vidoje, Bukić Mato, Miho, Ante Medić, Ivan Nomazet, Špiro Medić, Toma, Grgo, Mato Spraić, Nikola Srzen, Pero Bokan, Barić, Rodin Jozo, Rodin Ivan, Popović Mato, Obradović Luka, Veraja Ivan.

Rieka. (Prodan). Neumrli duh Starčevića, Kvaternika lebdio skupštinom. Duhom učestvujuć molimo složan rad svih pravaških otačbenika, zatomiujući strasti osobnosti. Uložite sve sile izmirenju zavajene pravaške braće u Zagrebu, te poradite za organizaciju jedinstvenu pravaša, diljem domovine. U tom patriotičnom radu ne zaboravite Rieku. Živjeli! — Uredništvo „Riečkog Glasnika.“

Rab. (Zast. Prodan). U našim grudima buktu rodoljubni žar, koji se odrazuje u našem pravaškom čučenju. Življa Hrvatska! Življa stranka pravaša! — Rabaska omladina: Toma Bastiančić, Ivo Marjan Kukuljić pravnik, Devčić, Zec, Ilić, Kukulić, Vidas, Persen, Marčić, Kandia, Ivić, Petar Zec, Juras, Pezelj, Kalocira, Deleljin, Fafandjel Marjan, Fakineti Josip, Kalocira.

Sinj. (P. skup.) Želeći vazda složan, ustrajan rad za Boga i Hrvatsku u ovim mutnim vremenima, to osobito od Vas traži u ime rodoljubičke obitelji — Otac Kutleša.

Spiljet. (P. p. s.) Samo složno naprednaši! — Savjetnik Mandolifo.

Stari. (P. s.) Skupštine pravaške redove neka nadahne danas genij velikoga Starčevića, da sjedinjenim silama leprša visoko njegov neokaljeni slieg! — Bihačka Vila.

Trilj. (Šimunčić, z. s. p.) Želeći, što zapriečeni ne možemo prisustvovati, radostno pozdravljam skupštinu na korist hrvatskog naroda, nam u diku stranke bila! — Jurišić župnik, Kremenčić učitelj, Bajić, glavar Vojnića.

Trilj. (P. p. s.) Budimo složni, značajem i radom, a pravo će doći i samo. — Don Milan Pavlinović i župljani.

Trogir. (P. s.) Današnji zbor neka ujedini pravaške redove u borbi za amanete Hrvata, vjerni domovini, Bog i Hrvati! — Akademikari Starčevićanci.

Spiljet. (P. s.) Načelo, sve za Boga i Hrvatsku, okupilo sve prave rodoljube! — Profesor Bašić.

Selca. (Dr. Drinković). U kolo složni, hrvatski sinci, branite vjeru i dom naš dragi! Dušom sam s vami! — Sveč. Štambuk.

Vis. (S. p.) Današnji sastanak urodio slogom (sвих borio) za narodna prava i vjeru! — Bonačić nadpop, Bojanić, Vodanović, Bučić, Tomić.

Omiš. (Petar Franceschi). Današnju skupštinu stavljam na srce interese vjere i domovine. Živio Prodan! — Svinjiša, Omiš: Don Grgo Topić, Luka Tafta.

Revolucija u Portugalu.

Dne 4. o. m. buknila je u Lisabonu revolucija republikanaca. U zemlji, osobito u glavnom gradu Lisabonu, već je odavno vladalo veliko uzbuđenje, praćeno svaki čas sa republikanskim žestokim manifestacijama, radi slabe i nemoćne vladavine mladog i neiskusnog Manuela II. Revolucija se je od dana u dan čekala, a buknila je povodom uobštva republikanskog zastupnika Bombarde.

Revolucija je naviešana noću silnom pucnjavom sa raznih strana. Dva ratna broda te pomorska vojarna i onda dvie regimente kopnenih vojnika počeh bombardirati kraljevsku palaču. Malo kasnije buntovnici sa sebi sklonom vojskom marširali su prema kraljevskoj palači. Redarstvenici, koji su im se suprotstavili, bili su dočekani žestokom pucnjavom i bombama. Pred palačom razvi se ljuta bitka, koja je nakon dva sata svršila pobjedom revolucionaraca. Zastava kraljevske kuće Braganza bila je spuštena, a na njezino mjesto razvijena republikanska. Revolucionari zaposjedohse palaču. O sudbini kralja Manuela ne zna se ništa stalna; jedne novine vele, da je zarobljen od revolucionaraca, dok druge tvrde, da je umakao na jednoj ladji. Vodje buntovnika jesu Bernardin Machado i Alfons Costa. Kao jedan od glavnih uzroka revolucije navajda se ludo razbacivanje državnog novca.

Revolucija je imala odjeka i u gradu Oportu, ali se govori, da su revolucionari tamo pobjedili. Monarhiste se nadaju u reakciju provincije, jer se glasa, da čete iz Oporta i seljaci marširaju proti buntovnicima u Madridu. Neke veleavlasti su već odaslale svoje ratne ladje u Lisabon.

Medjutim su buntovnici proglasili Portugal republikom i već imenovali privremenu vladu: predsjedništvo Teofil Braga, pravdu Alfonsa Costa, vanjski poslovi Bernardin Machado, financije Basilij Telles, unutarnje poslove Anton D'Almeida, rat pukovnik Berreto, javne radnje Anton Gomez, civilni guvernir Lisabno Eusebij Leao.

Nova vlada je smjesta o svim promjenama obavijestila veleavlasti.

Iz hrvatskih zemalja.

Koalicionaši među sobom. „Pokret“ se žesti na dra Šišića radi njegove kandidature u Vinkovcima, te velli, ako se dr. Šišić smatra i drži u koalicii, bila bi mu dužnost, da ne kandidira u Vinkovcima, jer je koalicija već postavila tamo za kandidata dra. Gaja.

Agarni pokret u Bosni i Hercegovini. Dok se čini, da će nar. zastupnici svih stranaka pristati na fakultativni otkup kmetova, kako to želi vladja i muslimani, dotle kmetovi sami hoće da rješje agrarno pitanje, koje je to njih volja.

Kako je poznato, kmet mora agi (posjedniku) na jesen dati trećinu od pirohoda zemlje. Ove godine su počeli srbski kmetovi u Krajini tu trećinu uzkratčivati. Muslimanski listovi su gotovo svaki dan donosili vijesti o odporu kmetova, koji je išao tako daleko, da su često posjednici i njihovi subaše (nadglednici imanja) bijezali iz sela, ako nisu htjeli izvući krvavih batina.

Sada se javlja iz Sarajeva, da je agrarni pokret u čitavoj sjevernoj Bosni postigao svoj vrhunac. Energičnomu je izstupanju oblasti pošlo za rukom obuzdati pokret. Više tisuća seljaka izjavilo je, da ne će plaćati desetine i trećine. Budući da malena posada (nadglednici imanja) bijezali iz sela, ako nisu htjeli izvući krvavih batina.

Sada se javlja iz Sarajeva, da je agrarni pokret u čitavoj sjevernoj Bosni postigao svoj vrhunac. Energičnomu je izstupanju oblasti pošlo za rukom obuzdati pokret. Više tisuća seljaka izjavilo je, da ne će plaćati desetine i trećine. Budući da malena posada (nadglednici imanja) bijezali iz sela, ako nisu htjeli izvući krvavih batina.

Zar razpust bosanskog sabora? Javljaju „Hrv. Sl.“ iz Sarajeva: Bosanska je vlada izjavila, da će bosansko-hercegovački sabor biti smjesta razpušten, ako ne usvoji njezin predlog o fakultativnom odkupljanju kmetova. Drži se naime za siguno, da će većina sabora biti protiv vladinog predloga.

Istarski sabor. U sriedu je u Kopru otvoreni običnim ceremonijama istarski sabor. Uslied intransigentnosti talijanaša hrvatsko-slovenski zastupnici odlučihse zaustaviti svaki rad. Zato su odmah za trajanja sjednice ostavili sabornicu i tako onemogućili dalje razpravljanje.

Po novom saborskom redu za Istru sabor imade 25 Talijanaša i 19 Hrvata i Slovenaca. Nu za valjanost zaključivanja treba da bude prisutnih barem 30 članova sabora. Kad naši izadju iz sabornice, onda je ne moguće išta zaključivati.

Senjsko Gradsko zastupstvo je razpušteno. Predstojnik Šikić imenovan je komesarom. Ovaj se čin dovodi u savez s predstojećim saborskim izborima.

Kolera u Slavoniji. Oblastno je hrv. vladi dojavljeno, da je u mjestu Borovo kraj Vukovara liečnički ustanovljeno, kako su ondje umrle od kolere četiri osobe i to: Marko Kovačević, Jelena Aršić, Milka i Glišo Sremac. Na smrtnoj postelji leže Stanimir Kovačević i Ilija Simić. Njihove su izmetine poslane kakteriološkom zavodu u Zagreb na rasudbu.

Iz grada i okolice.

„Hrvatskom Sokolu“ u Šibeniku, da počaste uspomenu blagopokojnog Pave Klerića darovaše gg. zastupnici dr. Jose Madlinov i Dr. Ante Dulibić svaki po K. Uprava se najsrdačnije zahvaljuje.

Mješte brzojavke pravaškoj skupštini poslao je g. Jerko Delipilić, učitelj u Zloselim, K 2 na dar „Uočkomoj Domu“. Uprava se najsrdačnije zahvaljuje.

Odgovor na laži „Slobode“. Prekjučer odposlao sam uredništvu „Slobode“ u Split dolnji izpravak na laži izbačene u broju iste od 5. t. mjeseca:

Uredništvu „Slobode“

Split.
Na temelju zakona o štampi, uvrstiti ćete na istom mjestu Vašeg lista i istim slovima slijedeći

Izpravak.

Nije istina, da sam ja sagradio kuću u gradu na obćinskom zemljištu. Istina je, da sam kupio staru kuću kod naslj. pk. Pere Šinjorice, istu porušio i tu sagradio novu; pred istom, u slipej jednoj uličici između moje i kupljene kuće, bio je zakutak, koji je bio obćinski.

Molbom, prikazanom 19. rujna t. g. pod br. 9304 na obć. upravu za obć. vieće, zaiskao sam, da mi se taj zakutak, koji obisiže samih 14-28 m² ustupi uz vještačku procjenu i naknadu. Obćinsko vieće u sjeđnici 25. rujna t. g. odobrilo je takav uzup, i po tome otpada tvrdnja dopisnika „Slobode“, da sam na obćinske bez naknade gradio. U Šibeniku, 6. listopada 1910.

Vladimir Kulić.

Ovom izpravku imam da nadodam samo nekoliko rieči na poruku onima „stanovitima“, koji u gnusnoj „Slobodi“ od nekog vremena napadaju na poštene i značajne rodoljube u našem gradu. Šibenski pravaši nisu bili, niti jesu u školi lupeža, razbojnika i ubojica.

Šibenski pravaši znali su i znadu čuvati svoje i o svome životu, a ne kao oni, koji su sa obćinskim novcima i na obćinskim zemljištima, bez ikakove naknade, kuće gradili.

To je nama svima Šibenčanima dobro poznato, kao i cijeloj našoj zemlji, tko i što su bili oni neki, koji danas u svakom poštenom čovjeku i gradjaninu vide nepoštene, a to samo s toga, što pošteni gradjani i ljudi, kojima je do obće narodne koristi, neće da pušu u njihov rog.

Bez dlake na jeziku, bio sam uvijek i bez straha, ma bilo prama kome, borio sam se sa svim svojim slabim silama proti onima, koji d a n a s ustaju u ime nekog reda i rada pa Božjom pomoćju i odlučnom voljom vodja šibenskih pravaša i osvieštena poštenog gradjanstva, srušismo onaj nemili jaram, kako ga je to onda i to baš god. 1901. današnji prijatelj i vodja ovo nekolicine Šibenskih moralnih propalica, dr. Josip Smodacka, nazvao u jednom pismu.

Još dvie, pa svršavam.
Ljudi, koji ne imaju poštenja ni političkog morala, ne imaju nikakova prava, da podmeću poštenim i radnim ljudima ono, čim su se oni u prošlosti tako okaljali, da ih ni Krka čitava oprala nebi. Za mnoga njihova djela, koja su se doznala, neka zahvale nekim svojim prijateljima, koji su znali o njih očesto svoj jezik brusiti.

Vladimir Kulić.
Utopio se vojnik. U sriedu na večer podvornik častnika na ratnom brodu „Schwarzenberg“ Burul, idući uza stube, što vode na brod s kopna, nesretno padne pod brod i utopi se. Nakon malo izvukoše ga mrtva.

Pokrajinske viesti.

Nagrada pokrajinskom savezu za promicanje saobraćaja stranaca u Dalmaciji. Povjerenstvo za presudjivanje nagrada izložiteljima na međunarodnoj lovačkoj izložbi u Beču udielelo je pokrajinskom Savezu za promicanje stranaca u kraljevini Dalmaciji radi dobrog uspjeha izložbe dalmatinskih predmeta najveću nagradu, koja se sastoji od počasne diplome Ministarstva javnih radnja.

Morski pas u mreži. Parnim brodom „Bosnia“, koji je dolazio iz Dalmacije, stigao je onomadne u Trst sanduk, koji je težio četiri kvintala, i u kojemu su bile četjusti i krila morskog psa, ulovljena blizu Trpnja u mreži.

Morska neman bila je 5-80 m duga, imala je 4 m objema i težila je 2.400 kg. Sama je jetra težila 300 kg. Ovo je jedini eksemplar ovake veličine ulovljen u Jadranskom moru. Čeljusti hraniti će se u muzeju društva za ribanje u Trstu.

Povlake pronevjerjenja kod pravoslavne konzistorije. Doznaje se, da je na viši mig, kotorski vladika Jović odlučio stupiti u manastir. Ovo se dovadja u uzku svezu sa pronevjerjenjem od 80.000 K, koje se je ustanovilo na pravoslavnoj konzistoriji u Zadru.

Željeznica Istrija Dalmacija. Korr. Wilhelm javlja: Sindakat za željezničko spojenje Istrije sa Dalmacijom osnovao je na 1. o. m. „Društvo za Istarsko-Dalmatinsku željeznicu i plovljenje na skelama“ sa o. j. Ovo će društvo

urediti prema osnovama, koje je odobrio vještak kr. vladin savjetnik Merkel u Stettinu, luke za skele u Preluci i Novalji na otoku Pagu i graditi će željezničke spojne pruge Matulje-Kantrida-Preluka pak iz Novalje preko Paga jednim okretnim mostom preko Kanala, Povoljane nove do Zadra. Plovljenje na skelama vršiti će društvo u vlastitoj režiji, dok bi prugom Matulje-Preluka imala upravljati „Južna željeznica“ a onom iz Novalje do Zadra s priključkom sa dalmatinskom željezničkom mrežom država.

U društvu su: Tvrđke F. Schichau u Elbingu, Wayss, Westermann i Cie. u Grazu, dr. Cervar, saborski zastupnik u Voloskome, dr. Teodor Krenn i dr. H. W. Graf u Beču. Financovanje je obezbijedeno.

Pošanske štedionice u Dalmaciji. U Dalmaciji je u pošanske štedionice položeno prošastog mjeseca septembra: u štedionički odio kruna 254.393—, a povraćeno je kruna 244.713-23. U promet čekima položeno je kruna 4.301.864-13, a izplaćeno kruna 888.580-46.

Potvrđena zakonska osnova. Kralj je riješenjem od 27. rujna o. g. udieleo previšnju potvrdu zakonskoj osnovi, glasovanoj u Saboru Kraljevine Dalmacije, kojom se preinačuje treća stavka §-a 4. zakona 28. veljače 1889. (l. p. z. br. 8) kojom se ustanovljuje mirovinska zaklada za obć. činovnike.

Naše brzojavke.

Sabor u Zadru.

Zadar, 8. listopada. — Nakon prve sjednice prešlo se je odmah na rad u odborima. Jučer su se razni odbori konstituirali, a danas sabora nema radi blagdana sv. Šime, zaštitnika grada. Kada će biti dođuća sjednica, dali u ponedjeljak ili utork, ne znade se još.

Pošto je djelotvornost sabora zajamčena, a pošto ima mnogo toga da se riešava, sva je prilika, da će sabor djelovati cio ovaj mjesec.

Revolucija u Portugalu.

Pariz, 8. listopada. — Radi prekinute brzajavne veze iz Lisabona se nemaju nego sasma nestalne a često kontradiktorne viesti. „Matin“ javlja, da u Lisabonu vlada mir, a da vlada samo ono obično uzbuđenje iza važnog događaja. „Journal“ javlja, da je u provinciji došlo do žestokih sukoba, dočim druge novine o tom ništa ne vele. „Temp“ ponovno napada dinastiju Braganza.

Srbija i Bugarska.

Beograd, 8. listopada. — Bugarski poslanik Tošev biti će sigurno opozvan, jer se nije moglo između Bugarske i Srbije doći do sporazuma. Ovo se obćenito tumači kao zaoštrenje odnošaja između dviju država. Tošev odlazi i radi sukoba sa beogradskom vladom.

Obilježnica bugarske neovisnosti.

Srbija, 8. listopada. — Treća obilježnica bugarske neovisnosti bila je vrlo hladno i skoro samo službeno proslavljena. Neke ovdješnje novine tvrde, da je hladnoća bila naparena proti caru Ferdinandu.

Hrvatska tiskara (Dr. Krištelj i dr.)
Vlastnik, izdavalatelj i odgovorni urednik: Josip Drezga

Pozornost!

Schichtov sapun je pravi

samo sa imenom

Schicht

i žigom „Jelen“

Theokritove Idylle.

Preveo na hrvatski jezik profesor J. V. Perić.

Nabavlja se kod „Hrvatske knjižare“ u Zadru.

Ciena 2 K.

Kolera - sušica - sifilis

jest zarazna bolest, s toga je dobro ako pranje rublja obavljamo kod svoje kuće. Takova prilika pruža se svakomu, ako kupi za to patentirani

Punoparni stroj Dalmacija

koji je tako udešen, da može s njime i dječvojčića od 12 do 14 godina upravljati. Prednosti kod uporabe:

Izkuhavanje, izparivanje i desinficiranje rublja obavija se sve na jedanput za 10 do 20 časaka. Rublje se niti ruja niti gneči, niti dere, a isto tako i nepregori, i radi toga se dva do triputa dulje sačuva nego ona s rukom prano. Stroj treba radi svoje građe vrlo malo vode i sapuna a pod nije ni najmanje mokar. Stroj se može upotrebiti još u druge svrhe, kao kotao za grijanje vode, kuhanje voća, grijanje glatčila i kupaka itd. Godišnje pranje rublja ne stoji niti četvrti dio prama svakom drugom načinu pranja.

Stroj br. 1 za kućnu uporabu zapada K 50.

Uz šestmesečno odplaćavanje 10% više.

Naručbe prima i obavlja: Hubert Bolanca, Krapanj, Dalmacija.

KNJIŽARA I PAPIRNICI

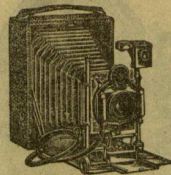
Glavna ulica **IVANA GRIMANI-A** Glavna ulica

ŠIBENIK

preporuča p. n. obćinstvu svoj veliki izbor hrvatskih, talijanskih, njemačkih i francuzkih knjiga, romana, slovnica, riečnika onda piscištih sprava, trgovačkih knjiga, uredovnog papira, elegantnih listova za pisma, razglednica i t. d.

Prima predplate na sve hrvatske i strane časopise uz originalnu cieniu sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću.

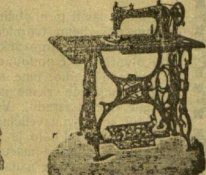
Velika zalihavakvorkovnih toplojmera, cviker-naočala od najbolje vrsti i leća u svim gradacijama.

Skladište fotografskih aparata i svih nuzgrednih potrebitina.

Vanjske naručbe obavlja kretom pošte.

Skladište najboljih i najjeftinijih šivaćih strojeva „Singer“ najnovijih sistema.

Pozor!

Preporučam se p. n. obćinstvu u gradu i okolici. Prodajem svakovrstnih koža na malo i veliko. Primaju se i pismene naručbe iz vana uz pouzće, a poznatim i bez pouzća do izmünuća utanačenog roka izplate.

U nadi, da ću od p. n. obćinstva biti počašćen obilnim, blagokoninim naručbama, bilježim se vellestovajem

27. 8. 910.—27. 8. 911.

Augustin Žigon, Šibenik.

Nikad više!

vanje liepe, mekane i njezne kože. Komad stoji 80 fillira, a dobiva se u svim ljekarnama, droguerijama i trgovinama parfimerije itd.

ne promjenjujem sapun, od kada Bergmanov „Steckenpferd Lilienseife“ (zaštiti znak: Konj na palici) od Bergman-a i drug. u Tešnju na Labi upotrebljujem, jer je taj sapun najuplvisniji od svih medicinskih sapuna proti kožnoj bolesti (svučane pjege), kao i za pospješivanje liepe, mekane i njezne kože. Komad stoji 80 fillira, a dobiva se u svim ljekarnama, droguerijama i trgovinama parfimerije itd.

Uzmite kada ste nahladjen, pun slina, proti hunjavici i težkom disanju Feller-ov Fluid m. d. M. „Elsafluid“. Mi se osvieđočismo sami kod boli prsiju, vrata i drugih bolesti o njegovom ljekovitom, kašalj ublažujućem i okriepiljućem djelovanju. 12 bočica stoji K 5, 24 bočica 8 K 60 fil. Proizvadžać je samo ljekarnik E. V. Feller u Stubici, Elsatrg br. 264 (Hrvatska).

Insam & Prinoth
u Sv. Ulrihu, Gröden (Tirolska).

Vremeljeno godine 1820.

Vije putna nagradjena.

Kiparske radnje iz drveta za orkve:
Kipovi svetaca, oltari, propovjedaonice,
križni putevi, razpela, jaslice i t. d.
Katalog uzoraka s cijenama daje se badava.
Za dostavu naručbe do štacije uključivo sa
škrinjom, ne plaća naručitelj.
24.-9. 911.

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optičkih predmeta i kineskih srebrarija žlica, viljuška i noževa.
Zajamčena izradba sa 90 grama čistog srebra.

Pečata.
Svake vrsti rezbarije u kojoj mu drago kovini.

Bogatililustrovani ostenik. Tvorničke stalne cijene.

Šibenik, Glavna ulica, br. 128.
14.9.-910.—14.9.-911.

Hrvati i Hrvatice, pomozite družbi sv. Cirila i Metoda.

Najsavršeniji gramofoni i ploče sa svakovrstnim komadima osobito hrvatskim

provi-djeni TRADE MARK. znakom „Andjeo“

dobivaju se u knjižari i papirnici:
Ivan Grimani
Šibenik, Glavna ulica.
Šalje na zahtjev cjenik i popis komada badava i franko.
14.-9. 910—911.

Prva parna tvornica za bojadisanje, pranje i kemično čišćenje odjela na suho.

M. DOMIĆA
Split, br. 355.

Primaju se odjela za kemično čišćenje kao: obična, uresna, za šetnju, kazalište i plesove. Osim toga zastore, prostirače, rukavice od kože itd., razumije se sve u cjelini čistije sa poveljnim strojem „Universal“.

Isto tako parno bojadisanje gore navedenih predmeta.

Preporuča se svakome ovo zgodno i korisno poduzeće.

Za Šibenik prima i predaje:
JULIO RAGANZINI
L.IX. Glavna ulica.

10 Kruna dnevno!
Lahka zasluzba za svakog u gradu i na selu i u čisto malim mjestima. Saljite vašu adresu poštanskom dopisnicom na firmu: Jak. König, Beč VII/3, Poštanski ured 63.
3—10

Hrvatska
vjeresijska
banka
Podružnica
Šibenik.

Objava.

Zašto se ne obratite pri kupovanju vaših potrebitina ravno na tvrdku

Jaroslav Kocian
Tkaonica i odpravništvo
Hronovo u Met. (Česka.)

koji zgotavlja i ima uvijek na skladištu sukna za odjela, zimске kapute itd. Zajamčeno održanje boje. Kanaf asa, platna, flanela, ubrusa, ručnika, jastuka, porketa, šifona.

Cijene su najfinije.
Naručbe preko 18 K. šaljem franko.
Tražite uzorke.
Može se dobiti 30 do 40 mt. odpadka 3 do 15 mt. dugog za K 18 do 25 prema vrsti.
Od odpadaka se ne šalju uzorci.

2—24

Velika **Tvornica tjestenine** Velika

i mlinice za raznu hranu.
Pomoću najmodernijeg motora proizvadjaju

Svake vrsti ovog jestiva. **Od najboljeg marseljskog griza** Svake vrsti ovog jestiva.

kao i od
Dobrog i od najfinijega **pšeničnog brašna** dobrog i od najfinijega.

Tvrdka:
IVAN ŠUPUK i brat
Šibenik. 15./VI. 10.

TVORNICA PAPIRNATIH VREĆICA

Čast mi je javiti p. n. občinstvu, da sam objavljenu tvornicu papirnatih vrećica za trgovačku porabu otvorio, te je podupuno prema zahtjevu uredio, time sam u stanju u najkraće vrijeme najveću količinu vrećica izraditi. Vrećice izradjuju se u svim veličinama i u svim bojama. Pošto je ovo u nas prvo i jedino domaće poduzeće ovakove vrste, nadamo se za stalno, da će mi gg. potrošači povjeriti svoje cijenjene naručbe, koje će u potpunom redu i naj-savjestnije izvršene biti.

Sa veleštovanjem
ANTE ZORIĆ
ŠIBENIK.

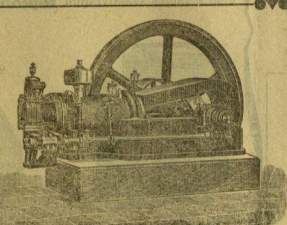
89

Najbolji namještaji snage
kao što:
motori na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje, surovo ulje za obrtničke, poljodjel-ske i električne namještaje snage.

Namještaje na mrvavi plin (Sauganlage) prodaje

Draždjanska tvornica motora na plin
(A. G. Dresdener Gasmotoren-Fabrik: Moritz Hille, Dresden)

najveća specijalna tvornica srednje Evrope.

Izključivo glavno predstavništvo, kamo valja upravitil sve upite:
Kuća Gutenberg,
EMANUEL KRAUS.
Tehnički bureau Trst, via Cecilia, 18.
Zahitjevatje cjenik bezplatno i bez poštarine. Dopisivanje hrvatski.

28./IV. 10.

Dionička glavnica - - -
- - - - K 2,000.000

Pričuvna zaklada i pritičci K 180.000.
CENTRALKA DUBROVNIK - - -
Podružnica u SPLITU i ZADRU.

Bankovni odjel - - -
prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice.

Obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednine. Devize se preuzimlju naj-kulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete

Mjenjačnica - - -
kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplačivanje. Osjeguranje proti gubitku kod ždriebanj. Revizija srečaka i vrijednostnih papira bezplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

157—54

Oglašujite u „Hrvatskoj Rieči“.

Podružnice:
Via Giulia br. 33.
Via Giulia br. 16.
Via Acquadotto br. 65.

Važno za svakoga!
Gustav Marko
Trst

Centrala: Via Coroneo 45.
Tekući račun sa podružnicom Ljubljanske kreditne banke.

Veliko sk ladište stala prostih, apaniranih i za ures.
Veliki izbor predmeta za l jearne, drogerije, porculanso i zemljano sudje, ocaline, staklarije, svjetiljke itd.
Velike kolikoce naročitih tvari u ocaklini, porculani.

Cijene umjerene koje se ne boje utakmice.
Na zahtjev šalju se cijenici badava.
Dopisivanje u hrvatskom jeziku.

Pomenuta tvrdka, jedina svoje vrsti u Trstu, preporučuje se svim našim trgovcima.

Podružnice:
Via Barriera vecchia br. 33.
Via Colonia br. 17.
S. Giovanni di Guardella br. 811.

Telefon br. 1930.

26./II. 10.

Pozor! Kod podružnice za Trst, Istru i Dalmaciju
ulica Galatti br. 14

Gospodarske sveze u Ljubljani

može se dobiti uz najpovoljnije cijene i uvjete svakovrstnog dobrog i svježeg živeža, brašna najglasovitijih mlinova, te krumpira, za lja, graha i umjetnih gnojiva.

Tvrdka je od novog ljeta uvela škont od 2% na svu robu bez razlike, za fakture izplative kroz 3 dana, a to da olahkotl trgovcima knjigovodstvo.

Podupirati Gospodarsku savez, patriotična je dužnost svakog našeg trgovca. Cienike i uzorke šalje se badava na zahtjev.

Svoj svome!

Ravnatelj i vodja:
S. H. Škerl, Trst.
19./II. 10